

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे

बी. ए. - (विशारद) सामाजिकशास्त्रे

परीक्षा : डिसेंबर - २०२२

तृतीय वर्ष

सत्र - ५

विषय:- आधुनिक महाराष्ट्राचा राजकीय इतिहास (HC-502)

D
(Batch - 2016-19)

दिनांक : २८/१२/२०२२

गुण : ६०

वेळ : स. १०.०० ते दु. १२.३०

- सूचना :**
१. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
 २. उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.
 ३. उत्तरपत्रिकेत प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नक्रमांक लिहिणे आवश्यक आहे.

- प्र.१. पुढील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) (४०)
- १.१ भक्ती चळवळीचे सामाजिक योगदान सांगा .
 - १.२ महाराष्ट्राची राजकीय पार्श्वभूमी थोडक्यात वर्णन करा. आधुनिक काळातील बदलांना ती कशी सहाय्यभूत ठरली ?
 - १.३ ब्रिटिशांच्या महाराष्ट्रातील सत्तास्थापनेचे वर्णन करा.
 - १.४ महाराष्ट्रातील राष्ट्रवादाच्या उदयाची कारणे सांगा.
 - १.५ राष्ट्रीय चळवळीतील लोकमान्य टिळकांचे कार्य स्पष्ट करा.
 - १.६ महाराष्ट्र राज्याच्या निर्मितीतील टप्पे पुढील मुद्द्यांच्या आधारे स्पष्ट करा.
 १. स्वातंत्र्यपूर्व काळातील प्रयत्न
 २. स्वातंत्र्योत्तर काळातील प्रयत्न
- प्र.२. पुढील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) (१०)
- २.१ ब्रिटिशांचे राजकीय व सामाजिक क्षेत्रातील वर्णभेद व वर्णवर्चस्वाचे धोरण स्पष्ट करा.
 - २.२ महाराष्ट्रामध्ये ब्रिटिश राजवटीविरुद्ध झालेल्या विविध उठावाची माहिती द्या.
 - २.३ महात्मा गांधींच्या कार्याचे मूल्यमापन करा .
 - २.४ संयुक्त महाराष्ट्र चळवळ याबद्दल माहिती द्या .
- प्र.३. टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) (१०)
- ३.१ महाराष्ट्रधर्म
 - ३.२ राष्ट्रसभा
 - ३.३ महाराष्ट्रातील सशस्त्र क्रांती
 - ३.४ महाराष्ट्र राज्याची रचना

Translation in English
Sub: Political History of Modern Maharashtra- (HC-502)

Date : 13/12/ 2022

Marks : 60

Time : 10.00 am To 12.30 pm

Instructions:

- 1) All Questions are Compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.
- 3) In the case of any doubt the Marathi version shall be held to be authentic and final.
- 4) While writing answers the respective question numbers must be mentioned in the Answer Book.

Q.1. Answer the following questions in detail. (Any Four) (40)

- 1.1 State the social contribution of Bhakti movement.
- 1.2 Briefly describe the political background of Maharashtra. How did it help the changes in modern times?
- 1.3 Describe the establishment of British rule in Maharashtra.
- 1.4 State the reasons for the rise of nationalism in Maharashtra.
- 1.5 Explain the work of Lokmanya Tilak in the national movement.
- 1.6 Explain the stages in the formation of Maharashtra state based on the following points.
 1. Efforts in the pre-independence era
 2. Attempts in the post-independence era

Q.2. Answer the following questions in brief. (Any Two) (10)

- 2.1 Explain the policy of apartheid and caste supremacy in the political and social spheres of the British.
- 2.2 Give information about the various uprisings against the British rule in Maharashtra.
- 2.3 Evaluate the work of Mahatma Gandhi.
- 2.4 Give information about the United Maharashtra movement.

Q.3. Write short notes. (Any Two) (10)

- 3.1 Maharashtra Dharma
- 3.2 National Congress
- 3.3 Armed revolution in Maharashtra
- 3.4 Structure of Maharashtra State